

PORADNIK EKOLOGICZNY

Gdzie stosować przydomowe oczyszczalnie ścieków?

Oczyszczalnie ścieków to urządzenia, których zadaniem jest oczyszczanie ścieków do wymaganych parametrów. Przydomowymi oczyszczalniami ścieków są urządzenia, które dodatkowo charakteryzują się następującymi cechami:

- **oczyszczają nie więcej niż 5 m³ ścieków w ciągu doby;**
- **oczyszczane ścieki powstają we własnym gospodarstwie domowym lub rolnym;**
- **oczyszczone ścieki są odprowadzane do środowiska w granicach gruntu będącego własnością wytwarzającego ścieki**

Korzystanie z oczyszczalni przydomowych oraz zbiorników bezodpływowych (szamb) jest nazywane sanitacją indywidualną i jest dozwolone tylko w przypadku, kiedy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona.

Przydomowa oczyszczalnia ścieków a przepisy ochrony środowiska

Zgodnie z przepisami prawa wodnego budowa przydomowej oczyszczalni ścieków i jej eksploatacja nie wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego. Przydomowe oczyszczalnie ścieków są zaliczone do instalacji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko i wymagają zgłoszenia w urzędzie gminy lub w urzędzie miasta. Zgłoszenie to powinno nastąpić co najmniej 30 dni przed rozpoczęciem eksploatacji oczyszczalni. Urząd przyjmujący zgłoszenie może wydać decyzję określającą szczególne wymagania dotyczące eksploatacji oczyszczalni. Konsekwencją braku zgłoszenia eksploatacji oczyszczalni jest możliwość nałożenia na właściciela kary grzywny i wstrzymanie eksploatacji oczyszczalni.

Jakość oczyszczanych ścieków w przydomowych oczyszczalniach ścieków określa rozporządzenie Ministra Środowiska. Należy jednoznacznie stwierdzić, że w przy-

padku przydomowych oczyszczalni zlokalizowanych na terenach o rozproszonej zabudowie warunki stawiane przed oczyszczalniami są łatwe do spełnienia. W przypadku tych urządzeń nie jest wymagane oczyszczanie ścieków z azotu i fosforu, ich ilość w ściekach oczyszczonych na terenach o rozproszonej zabudowie nie jest normowana. Jest to zrozumiałe i uzasadnione, ponieważ rozproszona lokalizacja oczyszczalni wyklucza możliwość kumulacji zanieczyszczeń, a natura da sobie radę z azotem i fosforem, który normalnie jest składnikiem nawozów stosowanych w rolnictwie.

Przydomowa oczyszczalnia ścieków a przepisy prawa budowlanego

Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków nie wymaga pozwolenia na budowę, o ile jej przepustowość nie

lanych. W ciągu 21 dni od dnia doręczenia zgłoszenia starostwo powiatowe może wnieść sprzeciw. Do wykonywania robót budowlanych można przystąpić, jeżeli sprzeciw nie zostanie wniesiony. W przypadku istnienia na działce studni zaopatrzonej mieszkańców w wodę lokalizacja indywidualnej oczyszczalni powinna zagwarantować minimum 30-metrową odległość przewodu rozsączającego ścieki od studni przy biologicznym oczyszczeniu ścieków oraz 70-metrową przy braku biologicznego ich oczyszczenia. Osadniki podziemne przydomowych oczyszczalni mogą być sytuowane w bezpośrednim sąsiedztwie budynków jednorodzinnych tylko wtedy, gdy ich odpowietrzenia wyprowadzone są minimum 0,6 m powyżej górnej krawędzi okien i drzwi.

wach i nie ma wątpliwości: przyłączenie budynku do istniejącej sieci kanalizacyjnej jest obowiązkiem właściciela nieruchomości i budowa oczyszczalni zamiast przyłącza kanalizacyjnego jest niedopuszczalna. W przypadku, kiedy budowa sieci kanalizacji sanitarnej jest planowana, możliwe są następujące scenariusze:

- jeżeli miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dopuszcza użytkowanie oczyszczalni przydomowych, możliwe jest budowanie takich oczyszczalni do czasu zbudowania sieci kanalizacyjnej, a ich posiadacze nie będą mieli obowiązku podłączenia się do tej sieci;
- jeżeli w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego do czasu wybudowania kanalizacji nie przewidziano użytkowania

Witold Klimza,
Zastępca dyrektora Wydziału
Ochrony Środowiska
Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Śląskiego

marketach praktycznie niemożliwy do spełnienia.

Przepis ten spędza sen z oczu urzędników, którzy nie wiedzą, jak go wyegzekwować w praktyce. Nie do końca wiadomo, jak i gdzie sprawdzać jakość ścieków oczyszczanych w przydomowych oczyszczalniach. Musimy jednak pamiętać, że przydomowe oczyszczalnie nie są „anonimowe”; pracownicy urzędów gminy dokładnie wiedzą, gdzie są one zlokalizowane, ponieważ prowadzą ewidencję szamb, jak również przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gdzie należy budować przydomowe oczyszczalnie ścieków?

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach właściciele wyposażają domy lub gospodarstwa w przydomowe oczyszczalnie ścieków lub zbiorniki bezodpływowe w przypadku, gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona. W przypadku, kiedy w planie zagospodarowania przestrzennego nie przewidziano budowy sieci kanalizacji sanitarnej, to nie ma innego wyjścia – należy skorzystać z jednego z podanych rozwiązań. Przydomowe oczyszczalnie buduje się na terenach, które nie są przewidziane do skanalizowania. Ścieki bytowe najczęściej odprowadzane są do szamb czyli zbiorników bezodpływowych. Powszechnie uważa się, że jest to najtańszy sposób gospodarowania ściekami. Teza ta jest fałszywa i nieuzasadniona. Korzystanie ze zbiornika bezodpływowego i wywożenie ścieków do oczyszczalni wozami asenizacyjnymi jest najdroższym sposobem pozbywania się ścieków. Jeżeli ktoś uważa inaczej, potwierdza, że jego zbiornik bezodpływowy nie jest bezodpływowy i duża ilość ścieków nieoczyszczonych przedostaje się do ziemi i wód gruntowych. Wtedy rzeczywiście koszty takiego unieszkodliwiania ścieków dla sprawcy są niewielkie, ale dla środowiska duże i działanie to grozi zanieczyszczeniem wód podziemnych. Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków pozwala na znaczne zmniejszenie kosztów unieszkodliwiania ścieków w porównaniu z kosztami poprawnej eksploatacji zbiornika bezodpływowego.

System przydomowej oczyszczalni nie należy do skomplikowanych.

przekracza 7,5 m³ w ciągu doby. Przed rozpoczęciem budowy przydomowej oczyszczalni ścieków należy jedynie zgłosić ten fakt w administracji budowlanej starostwa powiatowego. Zgłoszenia należy dokonać przed zamierzonym terminem rozpoczęcia robót budow-

Oczyszczalnia przydomowa czy przyłączenie do kanalizacji?

Jeżeli teren, na którym zlokalizowane jest gospodarstwo, wyposażony jest w sieć kanalizacji sanitarnej, to nie ma mowy o budowie przydomowej oczyszczalni ścieków. Istnieją wyroki sądowe w podobnych spra-

oczyszczalni przydomowych, to budowa tych urządzeń nie jest dozwolona. Kiedy budowa sieci kanalizacyjnej odkładana jest w nieskończoność, a nie ma właściwego zapisu w planie, to pozostaje korzystanie z szamb i wożenie ścieków do oczyszczalni beczkowozami.

Warunki użytkowania przydomowej oczyszczalni ścieków na terenie skanalizowanym

Podstawowym czynnikiem decydującym o wyborze typu i modelu przydomowej oczyszczalni ścieków jest przeważnie cena, stopień uciążliwości obsługi oraz techniczne możliwości zastosowania danej oczyszczalni na działce. Mało kto bierze pod uwagę skuteczność działania urządzenia. Większość użytkowników uważa, że jeżeli producent zagwarantował skuteczność działania oczyszczalni, to temat jakości ścieków oczyszczonych jest załatwiony. Niestety nie – za jakość ścieków oczyszczonych odprowadzanych do środowiska odpowiada właściciel oczyszczalni. W przypadku eksploatacji przydomowej oczyszczalni ścieków na terenach skanalizowanych jej skuteczność musi być taka sama jak skuteczność gminnej oczyszczalni ścieków. Jest to warunek bardzo trudny do spełnienia, a w przypadku oczyszczalni kupowanych w

W tabeli zaprezentowano, jakie warunki muszą spełniać oczyszczalnie przydomowe zlokalizowane w różnych miejscach. Z analizy wynika, że wymagania stawiane przed małymi oczyszczalniami zbudowanymi na terenach skanalizowanych są porażające i niemal niemożliwe do spełnienia.

Należy przypomnieć, że za odprowadzanie do środowiska ścieków niedostatecznie oczyszczonych Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska nalicza kary. Wielkość kar uzależniona jest od ilości odprowadzonych ścieków oraz skali przekroczenia dozwolonych warunków. Eksploatacja przydomowej oczyszczalni ścieków na terenach skanalizowanych może skończyć się kłopotami.

Lp.	Wskaźnik zanieczyszczeń	Warunki, jakie muszą spełniać ścieki oczyszczone w oczyszczalniach przydomowych w zależności od ich lokalizacji		
		Tereny nieskanalizowane z rozproszoną zabudową	Tereny skanalizowane w mieście wielkości Częstochowy	Tereny skanalizowane w mieście wielkości Kłobucka lub Lublińca
1	2	3	4	5
1	BZT ₅	zmniejszenie zanieczyszczeń o 20%	15 mg/litr lub zmniejszenie zanieczyszczeń o 90%	25 mg/litr lub zmniejszenie zanieczyszczeń o 90%
2	Zawiesina	zmniejszenie zanieczyszczeń o 50%	35 mg/litr lub zmniejszenie zanieczyszczeń o 90%	35 mg/litr lub zmniejszenie zanieczyszczeń o 90%
3	Fosfor	nieistotny, nie bada się	1 mg/litr lub zmniejszenie zanieczyszczeń o 80%	2 mg/litr lub zmniejszenie zanieczyszczeń o 80%
4	Azot	nieistotny, nie bada się	10 mg/litr lub zmniejszenie zanieczyszczeń o 80%	15 mg/litr lub zmniejszenie zanieczyszczeń o 80%